

Posudek školitelky na bakalářskou práci Elišky SVATOŠOVÉ

Les éléments dystopiques dans le roman Soumission de Michel Houellebecq

I když Michel Houellebecq v současnosti patří k nejčtenějším a světově nejprekládanějším francouzským autorům, počet akademických studií věnovaných jeho tvorbě není na FF UK nijak závratný: Na Ústavu české literatury a literární vědy vznikla rigorózní práce *Negativní humanismus Michela Houellebecqa* (2009) od Ondřeje Kavalíra a na Ústavu románských studií byly obhájeny dvě diplomové práce, a sice *Les particules élémentaires de Michel Houellebecq* (2000) Aleny Obrusníkové a *Autorská póza Michela Houellebecqa* (2012) Evy Fernandez de Jesus. Všechny výše uvedené texty byly sepsány ještě před vydáním Houellebecqova posledního románu *Podvolení* (2015), takže bakalářská práce Elišky Svatošové je vůbec první fakultní studií na toto téma.

Studentka se celkem logicky soustředila na otázku dystopického charakteru knihy a její srovnání s „klasiky žánru“, kterými jsou Georges Orwell, Aldous Huxley a – ve specificky francouzském prostředí – René Barjavel. Její předběžná studia narostla do *de facto* dvojnásobku rozsahu předepsaného pro bakalářskou práci, takže autorka byla následně nucena svou studii zkrátit o více než třetinu.

Po krátkém úvodu představujícím čtenáři problematiku dystopie a Houellebecqův román se studentka pouští do rozboru jednotlivých charakteristik tradičních dystopií a jejich srovnávání s *Podvolením*. Přesvědčivě dokazuje, že román sice přejímá některé obecné vzorce tohoto žánru, nicméně Houellebecqova vypravěčská strategie je o to účinnější, že se vydává poněkud jiným a „civilnějším“ směrem než Orwell nebo Huxley. Francouzský romanopisec nelíčí budoucí dystopickou společnost, ale současnou Francii se současnými reáliemi (včetně konkrétních jmen politiků, filozofů nebo umělců), jeho muslimský diktátor se jeví jako relativně umírněný a přinejmenším vnějškově respektující demokratické principy a konečně i hlavní hrdina se proti politicko-náboženské zvlí nijak radikálně nebouří. Naopak ji postupně přijímá jako pohodlné řešení svých tradičních problémů s nedostatečnou společenskou prestiží a neuspokojivou sexualitou. Originální, byť silně provokativní, je i začlenění románu *Podvolení* do jakéhosi volného cyklu Houellebecqových předchozích děl: Od *Rozšíření bitevního pole* se autorovi frustrovaní hrdinové snaží vymanit se z předem daného osudu společenského losera s nepřilíš atraktivní tělesnou schránkou prostřednictvím klonování (*Elementární částice*), členství v techno-sektách (*Možnost ostrova*) nebo výletů za asijskou

prostitucí (*Platforma*). Zatím posledním „řešením“ jejich existenciálních problémů je tedy islám, který jim dává nárok na čtyři manželky a ochranu před sexuální konkurencí jiných mužů. *Podvolení* tak symbolicky završuje celý Houellebecqův cyklus načatý v polovině devadesátých let a bude zajímavé, kam se autor bude vyvíjet dál.

Bakalářská práce Elišky Svatošové je psána elegantní francouzštinou (veškeré formální připomínky jsem autorce sdělovala průběžně) a – nad rámec kompilace obvyklé pro bakalářskou práci – obsahuje i nemálo zajímavých úvah a tvůrčích řešení. Například autorkou v závěru nastíněná terminologická kategorie „dystopie du quotidien“ by si zasloužila další zpracování a aplikaci na tvorbu jiných současných frankofonních spisovatelů (Benoît Duteurtre, Catherine Mavrikakis, Boualem Sansal, atd.). Myslím, že se jedná o velmi plodný směr pro budoucí bádání.

Vzhledem k nesporným kvalitám předložené bakalářské práce ji vřele doporučuji k obhajobě s navrženým hodnocením „výborně“.

V Praze dne 31. 5. 2018

doc. PhDr. Eva Voldřichová Beránková, Ph.D.